

Warszawa, 23 czerwca 2020 r.

MINISTER
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

DPS-I.058.17.2020.AP/TG

Pan Aleksander Pocięj
Przewodniczący
Komisji Praw Człowieka,
Praworządności i Petycji
Senatu RP

W związku z wniesieniem petycji w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507, z późn. zm.), dalej: ustawa o pomocy społecznej, w celu umożliwienia prowadzenia rodzinnego domu pomocy na podstawie umowy osoby fizycznej lub organizacji pożytku publicznego z gminą, bez względu na miejsce położenia domu pomocy (cd.) (P9-47/19), uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

Przedstawiona w petycji sprawa jest znana Ministerstwu Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Należy zwrócić uwagę, że problem przedstawiony w piśmie nie jest zjawiskiem powszechnym.

Rodzinny dom pomocy jest ogniwem pośrednim pomiędzy tradycyjną usługą opiekuńczą świadczoną w miejscu zamieszkania, a całodobową placówką specjalistycznego wsparcia jaką jest dom pomocy społecznej.

W przypadku podjęcia przez gminę decyzji o potrzebie powstania na swoim terenie rodzinnego domu pomocy, gmina wybiera usługodawcę mającego prowadzić rodzinny dom pomocy dla gminy na podstawie procedury przewidzianej w ustawie prawo zamówień publicznych lub ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W dniu 4 października 2019 r. weszła w życie ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. poz. 1690). Ww. ustawa zmieniła art. 52 ustawy o pomocy społecznej wprowadzając wprost w przepisach, jasno sformułowany wymóg, aby rodzinny dom pomocy był prowadzony na podstawie umowy

zawartej przez osobę fizyczną albo organizację pożytku publicznego z gminą właściwą ze względu na miejsce położenia rodzinnego domu pomocy. Dotychczas wymóg zawarcia umowy zawarty był w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie rodzinnych domów pomocy, lecz rozporządzenie nie określało właściwości gminy. Właściwość była wyinterpretowana natomiast z regulacji dotyczącej miejsca świadczenia usług opiekuńczych (art. 50), jednak brak wyraźnego zakazu powodował w praktyce, że obecnie istnieją nieliczne rodzinne domy pomocy prowadzone na podstawie umowy podpisanej z gminą niebędącą gminą właściwą ze względu na miejsce położenia domu.

Ustawa zmieniająca przewidziała też przepis przejściowy utrzymujący w mocy dotychczas zawarte umowy na prowadzenie rodzinnego domu pomocy przez okres w nich wskazany, nie dłużej jednak niż przez okres 2 lat od dnia wejścia w życie ustawy nowelizującej, tj. do dnia 4 października 2021 r.

Zawarty w art. 52 ustawy o pomocy społecznej wymóg jest uzasadniony istotą rodzinnego domu pomocy jako formy usług opiekuńczych, które są, jak już wyżej wskazano, co do zasady wykonywane w miejscu zamieszkania osoby korzystającej z usług. Przyjęto, że wykonawca powinien świadczyć usługi opiekuńcze na terenie tej gminy, dla której mieszkańców usługi są świadczone, tj. gminy ich miejsca zamieszkania. Określenie właściwości gminy miało też ułatwić sprawowanie przez organ gminy nadzoru nad wykonywaniem umowy w sprawie prowadzenia rodzinnego domu pomocy, jak również, tak jak usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania – miało się wiązać z brakiem konieczności przemieszczania się osoby do innej miejscowości, co mogłoby powodować trudną do akceptacji dla tych osób zmianę - zwiększenie odległości powodowałoby utrudnienia dla kontaktów z dotychczasowymi przyjaciółmi, rodziną, czy najbliższym otoczeniem.

W aktualnie obowiązującym stanie prawnym gminy mogą zawierać między sobą porozumienia administracyjne dotyczące kierowania ich mieszkańców do rodzinnego domu pomocy położonego na terenie innej gminy. Na podstawie art. 74 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506, z późn. zm.) gminy mogą zawierać porozumienia międzygminne w sprawie powierzenia jednej z nich określonych przez nie zadań publicznych. Gmina wykonująca zadania publiczne objęte porozumieniem przejmuje prawa i obowiązki pozostałych gmin, związane z powierzonymi jej zadaniami, a gminy te mają obowiązek udziału w kosztach realizacji powierzonego zadania.

Niezależnie od powyższego, aktualnie w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej rozważana jest kwestia zmiany art. 52 ustawy o pomocy społecznej w kierunku umożliwienia podpisywania umów na prowadzenie rodzinnego domu pomocy również

z sąsiadującymi gminami pod warunkiem, że na terenie gminy nie ma możliwości prowadzenia rodzinnego domu pomocy lub zapewnienia odpowiedniej do potrzeb liczby miejsc w rodzinnych domach pomocy prowadzonych na jej terenie.

z up. MINISTER
Iwona Michalek
SEKRETARZ STANU

